

WYROK W IMIENIU RZECZYPOSPOLITEJ POLSKIEJ

Dnia 9 lipca 2025 r.

Sąd Najwyższy w składzie:

SSN Małgorzata Wąsek-Wiaderek (przewodniczący)

SSN Michał Laskowski (sprawozdawca)

SSN Andrzej Stępka

Protokolant Dominika Izdebska

przy udziale prokuratora Prokuratury Krajowej Dariusza Kuberskiego
w sprawie **R. K.** i **J. S.** ukaranych z art. 281 § 1 pkt 2 kp, art. 283 § 1 kp, art. 283 §
1 kp i art. 282 § 1 pkt 1 kp
po rozpoznaniu w Izbie Karnej na rozprawie
w dniu 9 lipca 2025 r.,
kasacji wniesionych przez Rzecznika Praw Obywatelskich
od wyroku Sądu Okręgowego w Tarnowie
z dnia 3 października 2024 r., sygn. akt II Ka 339/24,
utrzymującego w mocy wyrok Sądu Rejonowego w Tarnowie
z dnia 6 maja 2024 r., sygn. akt II W 1702/23,

**uchyla zaskarżony wyrok i przekazuje sprawę Sądowi
Okręgowemu w Tarnowie do ponownego rozpoznania w
postępowaniu odwoławczym.**

Michał Laskowski Małgorzata Wąsek-Wiaderek Andrzej Stępka

[J.I.]

UZASADNIENIE

R. K. i J. S. obwinieni zostali o popełnienie szeregu wykroczeń z art. 281 § 1 pkt 2 ustawy z dnia 26 czerwca 1974r. - Kodeks pracy (Dz. U. z 2022 r. poz. 1510 ze zm. oraz z 2023 r. poz. 641) w związku z art. 29 § 2 ustawy z dnia 26 czerwca 1974r. - Kodeks pracy (Dz. U. z 2022 r. poz. 1510 ze zm. oraz z 2023 r. poz. 641) oraz z art. z art. 282 § 1 pkt 1 ustawy z dnia 26 czerwca 1974r. - Kodeks pracy (Dz. U. z 2022 r. poz. 1510 ze zm. oraz z 2023 r. poz. 641) w związku z art. 85 § 1 i 2 oraz art. 94 pkt. 5 ustawy z dnia 26 czerwca 1974 r. - Kodeks pracy (Dz.U. z 2022 r. poz. 1510 ze zm. oraz z 2023 r. poz. 641), art. 3 ust. 1 i 4 ustawy z dnia 8 czerwca 2017 r. o sposobie ustalania najniższego wynagrodzenia zasadniczego niektórych pracowników zatrudnionych w podmiotach leczniczych (Dz. U. z 2022 r. poz. 2139), a także z art.283 § 1 ustawy z dnia 26 czerwca 1974 r. - Kodeks pracy (Dz. U. z 2022 r. poz. 1510 ze zm. oraz z 2023 r. poz. 641) w związku z art. 237³ § 1 i § 2 ustawy z dnia 26 czerwca 1974 r. - Kodeks pracy (Dz.U. z 2022 r. poz. 1510 ze zm. oraz z 2023 r., poz. 641), § 8 pkt. 1 rozporządzenia Ministra Gospodarki i Pracy z dnia 27 lipca 2004 r. w sprawie szkolenia w dziedzinie bezpieczeństwa i higieny pracy (Dz. U. z 2004 r., Nr 180, poz. 1860 ze zmianami oraz z 2019 r. poz. 1099).

Sąd Rejonowy w Tarnowie, wyrokiem z dnia 6 maja 2024 r., sygn. II W 1702/23, uznał R. K. i J. S. za winnych popełnienia czynów zarzucanych im we wnioskach o ukaranie, stanowiących wykroczenia z art. 281 § 1 pkt 2 k.p., art. 283 § 1 k.p. i art. 282 § 1 pkt 1 k.p. i za to na podstawie art. 283 § 1 k.p. w zw. z art. 9 § 2 k.w. wymierzył im kary łączne grzywny po 2000 zł.

Apelację od tego wyroku wniosła obrońca obwinionych, która zaskarżyła wyrok w całości i zarzuciła mu obrazy przepisów postępowania i błędy w ustaleniach faktycznych. Wskazała między innymi (łącznie apelacja zawiera 6 zarzutów), że zgodnie ze stanowiskiem Okręgowej Rady Lekarskiej z dnia 5 października 2022 r. zawód asystentki i higienistki stomatologicznej nie jest zawodem medycznym. Obrońca obwinionych wniosła o zmianę zaskarżonego wyroku i uniewinnienie obwinionych od czynów zarzucanych im we wnioskach o ukaranie.

Po rozpoznaniu apelacji obrońcy obwinionych, Sąd Okręgowy w Tarnowie,

wyrokiem z 3 października 2024 r., sygn. II Ka 339/24, utrzymał zaskarżony wyrok w mocy.

Kasację od tego wyroku wniósł Rzecznik Praw Obywatelskich. Zaskarżył wyrok w całości na korzyść ukaranych R. K. i J. S. i zarzucił rażące naruszenie przepisów postępowania, które miało istotny wpływ na treść orzeczenia, tj. art. 433 § 2 k.p.k. w zw. art. 109 § 2 k.p.w., polegające na błędnym rozpoznaniu zarzutu apelacji obrońcy ukaranych co do czynów określonych w punktach 5-11 wniosku o ukaranie, a spełniających znamiona wykroczenia z art. 282 § 1 pkt 1 Kodeksu pracy, polegające na dowolnym przyjęciu, że pracownice M. G. i A. M. miały bezpodstawnie obniżone wynagrodzenie, bowiem nie zostały zakwalifikowane do pracowników wykonujących zawód medyczny, a stan prawny obowiązujący w dacie czynu nie określał do jakiej grupy zawodowej należy zakwalifikować zawód asystentki stomatologicznej.

Rzecznik Praw Obywatelskich wniósł o uchylenie zaskarżonego wyroku i przekazanie sprawy do ponownego rozpoznania w postępowaniu odwoławczym Sądowi Okręgowemu w Tarnowie.

Sąd Najwyższy zważył, co następuje.

Kasacja Rzecznika Praw Obywatelskich jest zasadna.

Stwierdzić należy, że w dacie czynów przypisanych obwinionym przepisy prawa nie określały do jakiej grupy zawodowej należy zakwalifikować zawody asystentki stomatologicznej i higienistki stomatologicznej. W kwestii tej wyrażano rozbieżne interpretacje przepisów. Naczelna Izba Lekarska w stanowisku z sierpnia 2022 r. wyraziła pogląd, że zawody te mieszczą się w pozycji nr 7 tabeli współczynników pracy, co powoduje, że ich wynagrodzenie powinno być obliczane według współczynnika 0,86.

Pogląd ten potwierdził wiceminister z Ministerstwa Zdrowia w odpowiedzi na interpelację nr 368444 poseł U. N. . Interpelacja ta wpłynęła do Sejmu w dniu 27 października 2022 r. Jej autorka podniosła, że nie jest jasne, który ze współczynników wynagrodzenia obejmuje asystentki i higienistki stomatologiczne. W odpowiedzi wiceministra z dnia 14 listopada 2022 r., podzielając stanowisko Naczelnej Izby Lekarskiej podkreślono, że Minister Zdrowia nie jest organem uprawnionym do wydawania wiążących opinii prawnych.

Z kolei Okręgowa Rada Lekarska w Warszawie w swoim stanowisku wyraziła pogląd, że asystentki i higienistki stomatologiczne powinny być zakwalifikowane do

grupy płacowej nr 9 jako pracownicy działalności podstawowej inni niż pracownicy wykonujący zawód medyczny ze współczynnikiem pracy 0,78. W stanowisku tym podkreślono, że nie ma przepisów prawnych kwalifikujących wprost asystentki i higienistki stomatologiczne do zawodów medycznych.

W ustawie z dnia 17 sierpnia 2023 r. o niektórych zawodach medycznych (Dz. U. z 2023 r., poz. 1972) ustalono, że zawód asystentki stomatologicznej jest zawodem medycznym (art. 1 ust. 1 lit. a). W uzasadnieniu do projektu ustawy podkreślono, że jednym z jej celów jest uregulowanie warunków i zasad wykonywania 17 zawodów medycznych, które dotąd nie były objęte uregulowaniami ustawowymi. Ustawa ta weszła w życie z dniem 26 marca 2024 r., a więc po czasie, w którym dokonane być miały czyny przypisane obwinionym R. K. i J. S. .

Podstawową zasadą odpowiedzialności karnej zawartą w art. 42 ust. 1 Konstytucji RP i powtórzoną w art. 1 § 1 Kodeksu karnego jest zasada wyrażana łacińską paremią *nullum crimen sine lege certa*. Oznacza ona, że warunkiem odpowiedzialności karnej jest popełnienie czynu, który jest zabroniony pod groźbą kary przez ustawę obowiązującą w czasie jego popełnienia. Czyn zabroniony powinien być określony w sposób jednoznaczny, jasny dla każdego. Obowiązuje przy tym zakaz pociągania kogokolwiek do odpowiedzialności karnej na podstawie przepisów określających znamiona czynu zabronionego wyłożonych rozszerzająco lub stosowanych *per analogiam*. Innymi słowy czyn zabroniony powinien być w sposób możliwie kompletny i klarowny opisany w ustawie, która zabrania jego dokonywania pod groźbą kary.

Regulacja podobnej treści znalazła się również w Kodeksie wykroczeń. W art. 1 § 1 tego kodeksu ustawodawca przyjął, że odpowiedzialności za wykroczenie podlega ten tylko, kto popełnia czyn społecznie szkodliwy, zabroniony przez ustawę obowiązującą w czasie jego popełnienia pod groźbą kary aresztu, ograniczenia wolności, grzywny do 5000 zł lub nagany. Warunki odpowiedzialności karnej i odpowiedzialności za wykroczenia wyklądać należy ściśle. W czasie zarzucanych obwinionym wykroczeń nie obowiązywała ustawa, która w sposób jasny i jednoznaczny kwalifikowała zawody asystentki stomatologicznej i higienistki stomatologicznej do zawodów medycznych, z czym wiązało się określone, minimalne wynagrodzenie. Wcześniej przedstawiono okoliczności świadczące o tym, że kwestia ta była przedmiotem rozbieżnych interpretacji. Dopiero ustawa z dnia 17 sierpnia 2023 r. o niektórych zawodach medycznych w sposób kategoryczny rozstrzygnęła te

wątpliwości. W tym stanie rzeczy obwinieni nie mogli w sposób jednoznaczny mieć świadomości, że dopuszczają się czynów sprzecznych z prawem. Tym samym nie można było pociągać ich do odpowiedzialności.

Powyższa kwestia przedstawiona została przez obrońcę obwinionych w apelacji. Konieczne było w toku postępowania odwoławczego precyzyjne ustalenie powyższych okoliczności przed wydaniem arbitralnego rozstrzygnięcia podstawowej w przedmiotowej sprawie kwestii.

Z powyższych względów kasacja Rzecznika Praw Obywatelskich uznana została za zasadną a wyrok Sądu Okręgowego w Tarnowie został uchylony. Podczas ponownego rozpoznania sprawy, konieczne będzie ustalenie czy w odniesieniu do poszczególnych czynów zarzuconych obwinionym zachodzą warunki do pociągnięcia ich do odpowiedzialności za wykroczenie.

[J.J.]

[a.ł.]

Michał Laskowski Małgorzata Wąsek-Wiaderek Andrzej Stępka